

Lakialoite 130

Mikko Kuoppa /va-r ym.: Lakialoite laiksi kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta

Eduskunnalle

Vuonna 1995 säädetyllä lailla (1491/1995) kansaneläke muutettiin kokonaan ns. eläkevähenteiseksi eläkkeeksi, jolloin kansaneläkkeen pohjaosaa ei enää myönnetä, kun muut eläkkeet ylittävät lisäosaan oikeuttavan tuloajan. Vuoden 1997 alusta lähtien uusissa eläkkeissä ei enää eroteta toisistaan pohjaosaa ja lisäosaa.

Samalla pohjaosa leikataan asteittain kokonaan pois niiltä eläkeläisiltä, joiden eläkkeeseen ei kuulunut lisäosaa lain voimaan tullessa. Pohjaosaa on leikattu kahdesti, vuoden 1996 alussa ja vuoden 1997 helmikuussa. Näitä ns. leikatun eläkkeen saajia oli 411 000 maaliskuun lopussa 1997.

Pohjaosan leikkaus on herättänyt paljon tyytymättömyyttä eläkeläisten keskuudessa, koska se alentaa kokonaiseläkkeen reaaliarvoa ja johtaa käytännössä usein eläkeläisten tulojen jäädyttämiseen moneksi vuodeksi. Leikkauksen suhteellinen vaikutus on suurin melko pienissä

eläkkeissä, tarkemmin sanottuna silloin, kun työeläke juuri ja juuri ylittää vanhaan lisäosaan oikeuttaneen tason. Nyt kun talous on kasvussa ja monien väestöryhmien tulot ovat nousseet, leikkauksen perusteita on entistä vaikeampi ymmärtää.

Kun eläkelakeja on eri aikoina muutettu, on yleensä päätetty suojasäännöksistä, joilla jo voimassa olevien eläkkeiden tason alentuminen on estetty. Mielestämme pohjaosan leikkaus tulisi keskeyttää vuonna 1998 muuttamalla kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöstä. Voimaantulosäännöstä tulisi muuttaa siten, että leikkauksia ei enää jatketa vuoden 1997 jälkeen.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että Eduskunta hyväksyisi seuraavan lakiehdotuksen:

Laki**kansaneläkelain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kansaneläkelain muuttamisesta 18 päivänä joulukuuta 1995 annetun lain (1491/1995) voimaantulosäännöksen 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 980/1996, seuraavasti:

Ennen tämän lain voimaantuloa alkanut pohjaosa ja lisäosa maksetaan lain voimaan tullessa voimassa olleen lain mukaisena. Jos eläkkeeseen ei kuulu lisäosaa, pohjaosan täysi määrä on 2 316 markkaa vuodessa 1 päivästä tammikuuta 1996 taikka siitä ajankohdasta alkaen, josta lisäosa lakkaa. Tätä eläkkeen määrää pienennetään 1 päivänä helmikuuta 1997 20 prosenttia. Valtioneuvosto voi alentaa edellä mainittua vähennystä sellaisilla eläkkeensaajilla, joilla arvioidun ko-

konaiseläkkeen nettomäärä pienenisi sen vuoksi, että työntekijäin eläkelain 9 §:n ja kansaneläkkeiden ja avustusten sitomisesta elinkustannuksiin annetun lain perusteella määrätty indeksikorotukset yhteensä jäävät pienemmiksi kuin tässä momentissa tarkoitetun kansaneläkkeen vuotuisen vähennyksen määrä. Vastaavasti valtioneuvosto voi korottaa kyseistä vähennystä. Prosenttimäärä lasketaan vuoden 1997 helmikuun alussa edellä sanotusta 2 316 markasta ottaen huomioon kansaneläkkeiden indeksisidonnaisuus.

Edellä mainitulla tavalla menetellään myös, kun ennen tämän lain voimaantuloa alkanutta määrääjäksi myönnettyä eläkettä jatketaan tai työttömyyseläke muutetaan työkyvyttömyyseläkkeeksi taikka työttömyys- tai työkyvyttömyyseläke muutetaan vanhuuseläkkeeksi. Pohjaosan muuttamisesta tämän voimaantulosäännöksen

mukaiseksi 1 päivästä tammikuuta 1996 alkaen annetaan kirjallinen päätös vain pyynnöstä.

— — — — —

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1998.

Helsingissä 28 päivänä marraskuuta 1997

Mikko Kuoppa /va-r

Esko-Juhani Tennilä /va-r

Veijo Puhjo /va-r